
Mezinárodní konference na FF UK představí Jana Zábranu nejen jako básníka

---

Mezinárodní konference na FF UK představí Jana Zábranu nejen jako básníka

Ve dnech 6. a 7. listopadu se v Ústavu translatologie FF UK uskuteční mezinárodní konference [Jan Zábrana – básník, překladatel, čtenář](#). Do zábranovského diskursu chce přispět úvahami o třech stěžejních oblastech autorovy tvorby – o původní poezii a próze, o překládání moderní zahraniční poezie a prózy a o zasvěcené literární publicistice, v níž Zábrana-překladatel čtenářům představoval „své“ autory.

Do programu konference jsou zařazeny také překladatelské dílny pod vedením zahraničních bohemistů a českých odborníků, kteří účastníkům umožní prožít Jana Zábranu v procesu překládání. Z moderovaného dialogu nad výňatky ze Zábranova díla vyplynou specifika jeho poetiky a práce s jazykem. Celá událost byla podpořena Ministerstvem kultury ČR.

Pro příspěvky i pro účast v překladatelských dílnách je [registrace](#) stále otevřena. Hlásit se je možné do 15. září 2015. Na průběh příprav jsme se ptali dr. Evy Kalivodové, jedné z organizátorek konference.

Proč jste se rozhodli zaměřit na dílo Jana Zábrany?

Jan Zábrana byl mimořádnou tvůrčí osobností, a právě naše pracoviště věnující se překladu v různých podobách, důsledcích a spojitostech se cítí zavázané Zábranovu tvorbu zkoumat v její fascinující komplexnosti. Většinou se k Zábranovi přistupuje jako k významnému básníkovi a okrajově se zmiňuje, že také překládal z angličtiny a z ruštiny, anebo je – ve speciálnějších případech – reflektována reprodukční hodnota jeho literárních překladů jednotlivých autorů.

Konferenci však zajímají především vztahy Zábrany původní a překladové tvorby, skutečnost, že po roce 1968 se jeho básnické překlady de facto stávají jediným možným naplněním (ve smyslu fyzické publikace) jeho potřeby básnické tvorby. Mohutně tak roste význam jeho vlastního výběru autorů, které překládal – a díky manželce Marii Zábranové, která s námi při přípravě konference spolupracuje, máme doloženo, že to byl opravdu on, kdo vybíral. Potom nejen jeho literárně kritické eseje, ale vůbec souvislosti, které svou literární publicistikou a svými překlady v časopise *Světová literatura* i v knižních výběrech osvětloval, jsou objevnými, i dnes překvapivými a platnými vklady do českého povědomí o literatuře – a světě – a mění tradiční pojem o kulturně zatuchlém normalizačním období.

Rychlémi příklady toho, co mám na mysli, je třeba Zábrano tehdy velmi ideologicky „nevhodné“ objevování Ezry Pounda a zároveň i konkrétních souvislostí jeho americké poetické rehabilitace s úsilím beatnických básníků. Anebo velmi přirozené uvedení určitých „ženských“ not do českého kulturního povědomí v překladech básní Sylvie Plathové anebo diametrálně odlišné beatnické autorky Diane di Prima.

Zábrana ale nebyl jen autorem „vysoké“ původní a překladové poezie – jeho tvůrčím potěšením byla i literatura detektivní, kterou sám psal i překládal, a trochu i horor. Jistě, byl v tom spojený se Škvoreckým, ale i toto jeho literární rozpětí chce konference zvýznamnit.

Jak rozšířené je povědomí o Janu Zábranovi v zahraničí?

V zahraničí je Zábrana známý především jako autor svých deníků, které vyšly v Čechách již dvakrát jako *Celý život* (1992, 2001), tedy jako literát vypovídající subjektivně historicky o drtivém tlaku totality na mysl a život tvůrčího jedince. Výbory z těchto deníků vyšly v románských jazycích: ve francouzštině, španělštině, italštině, portugalštině; jiný výbor vyšel v ukrajinštině, další v dánštině. Méně známá je Zábranova poezie – anglickou překladatelskou dílnu povede Justin Quinn, který překládal Zábrany básně do angličtiny.

Doufáme, že konference přinese také zahraniční reflexe Zábrany těžké a nedocenitelné role v mezikulturní komunikaci v období, které jí vůbec nepřálo. Těšíme se na vystoupení ruského bohemisty, profesora Skorvida, a německého bohemisty, profesora Heftricha. Věříme také, že konference připomene málo známý fakt, že Zábrana měl překladatelský zájem i o literatury psané ve francouzštině a španělštině.

Jaké vstupní znalosti by měli mít zájemci o účast?

„Vstupenkou“ účastníků konference může opravdu být jen základní zájem o historické, ale v porovnání stejně tak současné možnosti literatury a kultury. Zábrana byl mimořádným aktérem své doby, který zásadně probouzel myšlení a představivost svých čtenářů. Takové iniciátory potřebujeme ve vztahu k současnému světu stále.

Jak budou probíhat překladatelské dílny?

Překladatelské dílny mají být živým procesem převodu obrazů a myšlenek Jana Zábrany do všech jazyků, které jsou v Ústavu translatologie FF UK exponované ve studijních programech – do angličtiny, ruštiny, francouzštiny, španělštiny a němčiny. Organizátoři, vyučující ústavu ve spolupráci s velmi zaujatými a překladatelsky plodnými zahraničními filology, jejichž mateřské jazyky jsou právě ty vyjmenované, budou s účastníky vést dialog o možných překladatelských řešeních vybraných Zábranových textů – básní, povídek či úryvků z deníků. Tyto texty jsou dostupné na stránkách konference ke stažení a je třeba, aby účastníci v určitém předstihu dodali své návrhy překladů, aby bylo o čem diskutovat. Počítáme s tím, že výsledky překladatelských dílen budeme v nějaké formě publikovat. Účastníci také obdrží certifikáty o absolvování těchto jedinečných dílen.

Na jaký další program se mohou účastníci těšit?

V plánu jsou také panelové diskuse a v pátek večer proběhne ve studentském klubu Celetná koncert Jakuba Kříže, který zhudebnil Zábrany básně jako „Vraní zpěvy“.